

REPUBLIC OF SLOVENIA
MINISTRY OF HEALTH

CHEMICALS OFFICE OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA

REACH, CLP IN BPR ter varnost in zdravje pri delu

dr. Karmen Krajnc
Urad RS za kemikalije

**Vse avtorske pravice so pridržane. Gradiva ni dovoljeno
razmnoževati ali razpošiljati v kakršnikoli obliki brez
predhodnega pisnega dovoljenja avtorice.**

10. posvet Kemijska varnost za vse:
Varno ravnanje z nevarnimi snovmi za zdrava delovna mesta
in okolje
Laško, 23.-24.10.2018

Kje vse so skrite kemikalije?

<https://www.youtube.com/watch?v=WSWIAEDJfSg>

Pohištvo

Okna in
vrata

Čistila in
dezinfekcijska
sredstva

Sredstva za odganjanje
mrčesa,
zaščito pred molji...

Izolacijski material

Talne obloge

Premazi za les

Upravljanje s kemijskimi tveganji (URSK)

mednarodno

4 konvencije (Minamata,
kemično in biološko orožje, POPs, PIC)
1 strategija (SAICM)

EU

REACH

CLP

Biocidi

Kozmetični proizvodi

Predhodne sestavine za:

- droge
- eksploziva

Detergenti

nacionalno

Zakon o
kemikalijah
Inšpekcijski nadzor

Zakon o kemikalijah

- Dovoljenja za promet in proizvodnjo nevarnih kemikalij (svetovalec za kemikalije).
  - izobraženih preko 2000 oseb.
- Informacijski sistem za kemikalije
  - 2395 podjetij z aktivnim statusom.
  - 58.700 nevarnih kemikalij z aktivnim statusom.

ISK baza

Sporočilo o kemikaliji

Ime zavezanca TESTNI ZAVEZANEC   Sporočilna številka 058613-00-01   Status N
Trgovsko ime kemikalije TZ 555   Datum vpisa* 29.10.2012

Splošni podatki

Letni podatki

Kemijska sestava **

1. Splošni podatki zavezanca

a. Ime TESTNI ZAVEZANEC
b. Sedež Ajdovščina 4, 1000 Ljubljana
c. Matična številka * TEST000001 ...
d. Pristojna služba zavezanca za dajanja podatkov o kemikaliji
e. Telefon / Fax
f. Elektronska pošta alojz.zupanc@gov.si

2. Ime kemikalije

a. Trgovsko * TZ 555 ...
b. Tehnično 22
c. Sinonimi trgovskega imena, ki se uporabljajo v drugih državah

3. Poimenovanje in tarifna oznaka kemikalije po nomenklaturi carinske tarife **

... 3402 Organska površinsko aktivna sredstva (razen mila); površir

4. Kategorije Kemikalije **

... K071 ?

5. Kemikalija je **

Snov Zmes

6. Kemikalija se **

Vnaša s strani zavezanca
 Vnaša iz EU
 Vnaša iz drugih držav
 Proizvaja pri zavezancu

7. Področje uporabe

a. NACE klasifikacija uporabe ... B, C13
** ?
b. Splošna uporaba ** Da Ne

8. Razvrstitev in označevanje kemikalije

Način R/O DSD/DPD CLP(GHS)

CLP razvrstitev nev.fiz.last.

Opozorilna beseda * NEVARNO ...

H stavki * H201, H222 ...

Piktogrami * GHS03, GHS04 ...

9. Varnostni list *

Obvestilo NISK 5 BP.doc

10. Opomba

Spletna stran URSK

<http://www.uk.gov.si/>

REPUBLICA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE
URAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA KEMIKALIJE

English
Državne ustanove
RSS | Kazalo
iščite po strani

DELOVNA PODROČJA | STORITVE | E-SPOROČANJE | ZBIRKE PODATKOV | ZAKONODAJA IN DOKUMENTI | O URADU

WWW.UK.GOV.SI

AKTUALNO

Predhodne sestavine za eksplozive

Od 2. Septembra 2014 je v EU v veljavi Uredba o predhodnih sestavinah za eksplozive, ki določa nova pravila za prodajo nekaterih snovi splošnim uporabnikom, uvaja dodatno označevanje teh snovi in predpisuje spremljanje in poročanje sumljivih nakupov.

[Več...](#)

Kozmetični izdelki za poklicno uporabo

Na uradu smo pripravili priporočila glede dostopnosti kozmetičnih izdelkov za poklicno uporabo na trgu in njihovo uporabo. Priporočila so namenjena odgovornim osebam in distributerjem, ki tržijo kozmetične izdelke za poklicno uporabo ter poklicnim uporabnikom, ki tovrstne izdelke uporabljajo pri opravljanju svoje dejavnosti.

[Več...](#)

NOVICE

10. 10. 2018
[Javna razprava za dva predloga omejitev](#)

28. 9. 2018
[Javna razprava glede identifikacije snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost \(SVHC\) \(rok: 20.10.2018\)](#)

23. 8. 2018
[Smernice za skladiščenje nevarnih kemikalij v trgovinski dejavnosti](#)

[Več](#)

PRIJAVA NA E-NOVICE

DOGODKI

9. 5. 2018
[4. STROKOVNO SREČANJE SVETOVALCEV ZA KEMIKALIJE](#)

10. 4. 2018
[ECHA organizira spletno delavnico z naslovom »REACH 2018 questions and answers - everything you want to know about registering successfully« \(19.4.2018 od 11.00 - 12.30 EEST, GMT +3\).](#)

17. 1. 2018
[Urad RS za kemikalije organizira spletno](#)

6

DRUGE VSEBINE

Kemijsko varen.si

<http://www.kemiskovaren.si/main.html>

KEMIJSKOVAREN.si

TEDEN
KEMIJSKE
VARNOSTI

RAZSTAVA
MOJA-TVOJA
KEMIJA

ZADNJE

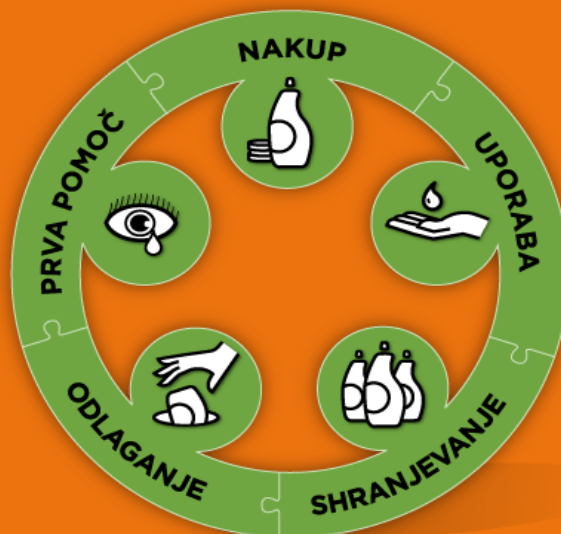
ARHIVSKO
SPLETNO MESTO

[DOMOV](#) | [ZADNJE](#) | [KNJIŽNICA](#) | [O PROJEKTU](#) | [INFO](#) | [KONTAKT](#)

Pot kemikalij skozi tvoje življenje

Sodobno življenje je kakovostno tudi zaradi uporabe kemikalij. Te najdemo povsod – v oblekah, hrani, pohištvu, igračah in seveda v naših telesih. Več kot veš o kemikalijah, manj si lahko škoduješ z nepravilno uporabo izdelkov, ki vsebujejo škodljive ali celo nevarne kemikalije.

Sprehodi se po poti kemikalij skozi svoje življenje in spoznaj načine, kako lahko poskrbiš za svojo varnost.

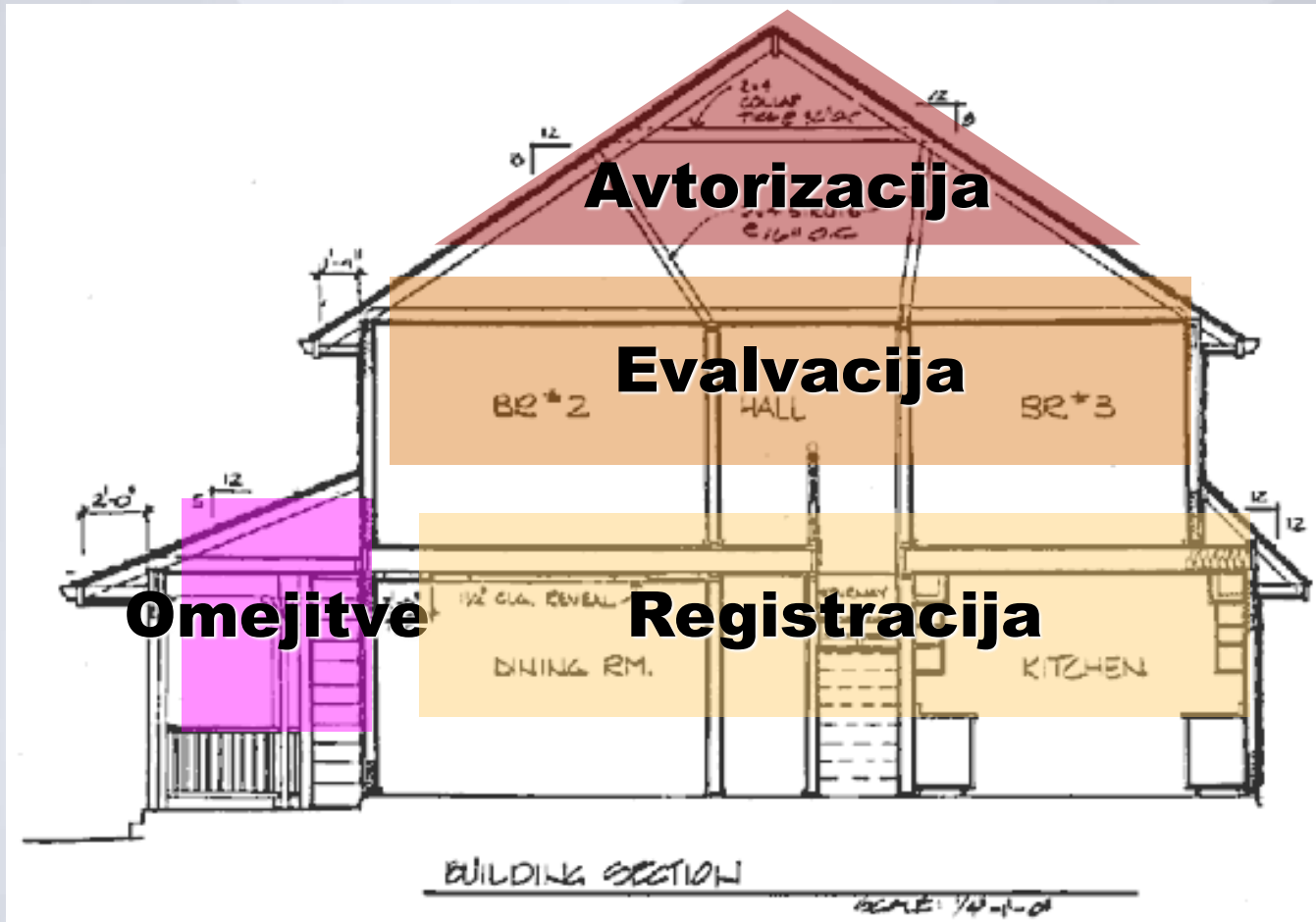
© 2009 Ministrstvo za zdravje - Urad RS za kemikalije

IZJAVA O ODGOVORNOSTI

Spletna stran predstavlja zgolj informativni pripomoček, pri pripravi katerega sodelujejo tudi drugi deležniki s področja kemijske varnosti. Zapisane informacije ne predstavljajo uradnega mnenja in stališč Urada RS za kemikalije in niso podane z namenom kritike ali promocije katerega koli izdelka, proizvajalca ali deležnika, temveč z namenom spodbujanja odgovornega ravnanja na tem področju. Glede vsebine spletne strani Urad RS za kemikalije ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

REACH

Registracija

Snovi (tudi v zmesih), ki se proizvajajo ali uvažajo v EU:
≥ 1 tona/leto

Registracijska dokumentacija:

- podatke o P/U, identiteto snovi, informacije o proizvodnji in uporabi snovi, razvrstitev in označitev snovi, navodila za varno uporabo snovi (ukrepi ob požaru, prvo pomoč),...
- pri snoveh (1-10t) vsebuje tehnična dokumentacija tudi informacije o snovi v zvezi z izpostavljenostjo (glavne kategorije uporabe, vrsta uporab, načini izpostavljenosti)
- za snovi nad 10t izdelati Poročilo o kemijski varnosti
- večja je tonaža, več informacij o intrinzičnih lastnostih snovi je potrebnih.

Registracija-statistika

90.627 registracij

21.601 snovi

14.135 podjetij

Slovenija:

212 registracij

155 snovi

64 podjetij

Most frequently registered substances

- Lavender, *Lavandula hybrida*, ext.
- Ethanol
- Silicon dioxide
- Propane-1,2-diol
- Titanium dioxide
- Lavender, *Lavandula angustifolia*, ext.
- Styrene
- Iron
- Sodium hydroxide
- Aluminium
- Chromium
- Propan-2-ol
- Ethylene
- Sodium sulphate
- Aluminium oxide
- Charcoal
- Ethane-1,2-diol
- Calcium dihydroxide
- White mineral oil (petroleum)
- Nickel

Avtorizacija in omejitve

P-proizvajalec
U-uvoznik
NU-nadaljnji uporabnik

Snovi, ki vzbujaajo veliko zaskrbljenost (SVHC)

- rakotvorne, mutagene, strupene za razmnoževanje 1A in 1B kat.,
- snovi, ki so obstojne, strupene in se lahko kopičijo v organizmih;
- endokrini motilci,
- snovi primerljivih tveganj
- Kandidatna lista (trenutno 191 snovi)
  - <https://echa.europa.eu/sl/candidate-list-table>
- - dodatne zahteve za informacije (potrošnik na zahtevo)
- Najbolj problematične Avtorizacija

Avtorizacija

- Snovi ni dovoljeno uporabljati brez avtorizacijske odločbe.
- Vlogo izdelava poklicni uporabnik ali njegov dobavitelj (proizvajalec ali uvoznik).
- Trenutno 43 snovi, 10 snovi z rokom v letu 2019.
- Do sedaj predloženih cca. 210 vlog, izdanih preko 100 odločb:
  - http://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals/reach/authorisation/index_en.htm

Snovi, za katere je potrebno vloge vložiti v letu 2019

<p>Smola, premogov katran, visokotemp. št. ES: 266-028-2 št. CAS: 65996-93-2</p>	<p>1,2-benzendikarboksilna kislina, dipentilester, razvejan in nerazvejan št. ES: 284-032-2 št. CAS: 84777-06-0</p>	<p>Smola, premogov katran, visokotemp. št. ES: 266-028-2 št. CAS: 65996-93-2</p>
<p>4-(1,1,3,3-tetrametilbutil)fenol, etoksiliran [zajema natančno opredeljene snovi in snovi UVCB, polimere in homologe] št. ES: — št. CAS: —</p>	<p>Bis(2-metoksietil) ftalat št. ES: 204-212-6 št. CAS: 117-82-8</p>	<p>4-(1,1,3,3-tetrametilbutil)fenol, etoksiliran [zajema natančno opredeljene snovi in snovi UVCB, polimere in homologe] št. ES: — št. CAS: —</p>
<p>4-nonilfenol, razvejan in nerazvejan, etoksiliran [snovi z nerazvejano in/ali razvejano alkilno verigo z 9 ogljikovimi atomi, ki se na 4. mestu kovalentno veže na fenol, etoksiliran, ki zajemajo snovi UVCB in natančno opredeljene snovi, polimere in homologe, ki vključujejo kateri koli posamezni izomer ali njihovo kombinacijo] št. ES: — št. CAS: —</p>	<p>Dipentilftalat št. ES: 205-017-9 št. CAS: 131-18-0</p> <p>N-pentil-izopentilftalat št. ES: — št. CAS: 776297-69-9</p>	<p>4-nonilfenol, razvejan in nerazvejan, etoksiliran [snovi z nerazvejano in/ali razvejano alkilno verigo z 9 ogljikovimi atomi, ki se na 4. mestu kovalentno veže na fenol, etoksiliran, ki zajemajo snovi UVCB in natančno opredeljene snovi, polimere in homologe, ki vključujejo kateri koli posamezni izomer ali njihovo kombinacijo] št. ES: — št. CAS: —</p>
	<p>Antracensko olje št. ES: 292-602-7 št. CAS: 90640-80-5</p>	

Prepovedi/omejitve

- Navedene v prilogi XVII REACH:
  - na različne načine omejenih skoraj 1000 snovi (cca.700 samo za splošno rabo).
  - aktualni primeri:
    - PAH v umetni travi, barve v tatoojih, svinec v izstelkih, mikroplastika,
    - <https://www.youtube.com/watch?v=Rx3JkGSRU3Y&feature=youtu.be>

Označevanje in pakiranje

Kako potrošnik dojema tveganje?

https://www.youtube.com/watch?v=Pg8uPeE_K4w&t=3s

OZNACEVANJE NEVARNIH KEMIKALIJ

ZDRAVJU NEVARNE LASTNOSTI

◆ **AKUTNA (TAKOJŠNJA) STRUPENOST** (zelo škodljivi učinki, ki se pojavijo po vnosu kemikalij preko kože, preko ust ali pri vdihavanju)

◆ **PREOČUTLJIVOST DIHAL**
◆ **MUTAGENO** za zarodne celice (takšne kemikalije lahko povzročijo dedne spremembe)
◆ **RAKOTVORNO** (takšne kemikalije lahko povzročijo raka)
◆ **STRUPENO ZA RAZMNOŽEVANJE** (takšne kemikalije škodljivo vplivajo na plodnost in na razvoj potomcev)
◆ **SPECIFIČNA STRUPENOST** za posamezne organe (bolj škodljivi učinki)
◆ **NEVARNO PRI VDIHAVANJU**

◆ **AKUTNA (TAKOJŠNJA) STRUPENOST** (škodljivi učinki, ki se pojavijo po vnosu kemikalij preko kože, preko ust ali pri vdihavanju)
◆ **DRAŽENJE** kože, oči
◆ **PREOČUTLJIVOST** kože
◆ **SPECIFIČNA STRUPENOST** za posamezne organe (manj škodljivi učinki)
◆ **DRAŽENJE DIHAL**
◆ **NARKOTIČNI UČINKI** (takšne kemikalije lahko povzročijo omamljenost)

◆ **JEDKOST** za kožo (takšne kemikalije razjedajo kožo)
◆ **HUDE POŠKODBE OČI**

Uporabljalj v zračnem prostoru!

Ne mešaj!

Beri etiketo!

Pravilno odlagaj odpadke!

NEVARNE FIZIKALNE LASTNOSTI

◆ **EKSPLOZIVI**
◆ **BOLJ NEVARNE SAMOREAKTIVNE KEMIKALJE** (so termično oz. toplotno nestabilne in lahko brez prisotnosti zraka razpadejo, pri tem pa se sprošča toplota)
◆ **BOLJ NEVARNI ORGANSKI PEROKSIDI** (so termično oz. toplotno nestabilni in lahko eksplodirajo, hitro gorijo, so občutljivi na udarce ali trenje...)

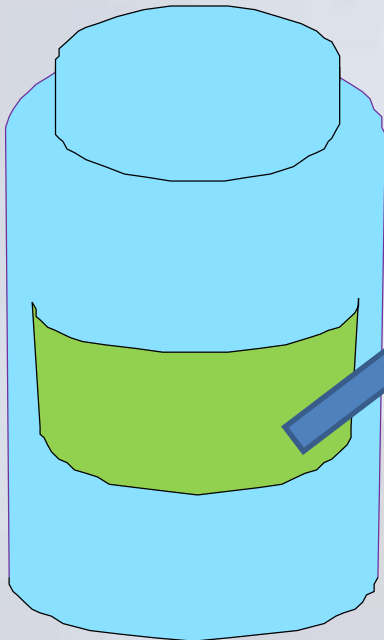
◆ **VNETLJIVI** plini, aerosoli, tekočine, trdne snovi
◆ **MANJ NEVARNE SAMOREAKTIVNE KEMIKALJE** (so termično oz. toplotno nestabilne in lahko brez prisotnosti zraka razpadejo, pri tem pa se sprošča toplota)
◆ **PIROFORNE** kemikalije (v stiku z zrakom se zelo hitro vžgejo)
◆ **SAMOSEGREVAJOČE SE** kemikalije
◆ Kemikalije, ki v stiku z vodo sproščajo **VNETLJIVE** pline
◆ **MANJ NEVARNI ORGANSKI PEROKSIDI** (so termično oz. toplotno nestabilni in lahko eksplodirajo, hitro gorijo, so občutljivi na udarce ali trenje...)

◆ **OKSIDATIVNI** plini, tekočine, trdne kemikalije (ob prisotnosti kisika lahko povzročijo vžig drugih kemikalij)

◆ **PLINI POD TLAKOM:** stisnjeni plini; utekočinjeni plini; ohlajeni utekočinjeni plini

1. Ime, naslov in tel. številka dobavitelja
2. Identifikatorji izdelka (ime kemi. CAS...), UFI št.
3. Piktogram
4. Opozorilna beseda (*Pozor, Nevarno*)
5. Stavki o nevarnosti (H stavki)
6. Previdnostni stavki (P stavki)
7. Nominalna količina (splošna uporaba)
8. Dodatne informacije (dodatni stavki o načinih uporabe pri biocidih, o nevarnosti kot. npr EUH stavki.....)

UFI št. = enolični identifikator formule (UFI) = koda, ki omogoča identifikacijo zmesi in ustrezno ukrepanje ob zastrupitvah. **Trenutno se še ne uporablja!**

Varnostni list

Varnostni listi:
bistveno orodje za upravljanje tveganja

Jih berem

Se opremim

Ravnam s kemikalijami

- 1: Identifikacija snovi/zmesi in družbe/podjetja
- 2: Ugotovitev nevarnosti
- 3: Sestava/podatki o sestavinah
- 4: Ukrepi za prvo pomoč
- 5: Protipožarni ukrepi
- 6: Ukrepi ob nenamernih izpustih
- 7: Ravnanje in skladiščenje
- 8: Nadzor izpostavljenosti/osebna zaščita
- 9: Fizikalne in kemijske lastnosti¹
- 10: Obstočnost in reaktivnost
- 11: Toksikološki podatki
- 12: Ekološki podatki
- 13: Odstranjevanje
- 14: Podatki o prevozu
- 15: Zakonsko predpisani podatki
- 16: Drugi podatki

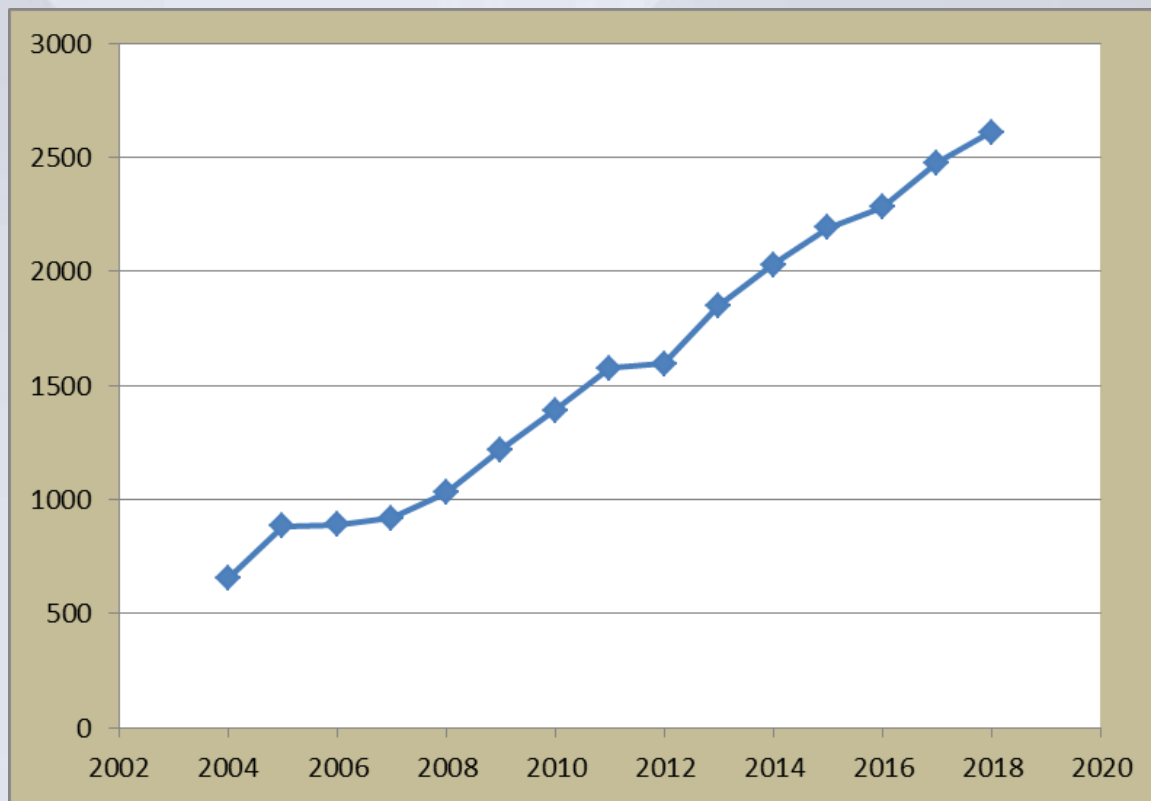
Biocidni proizvodi

Trend odobrenih biocidnih proizvodov v Sloveniji

(od I. 2004 do oktobra 2018)

Št. BP

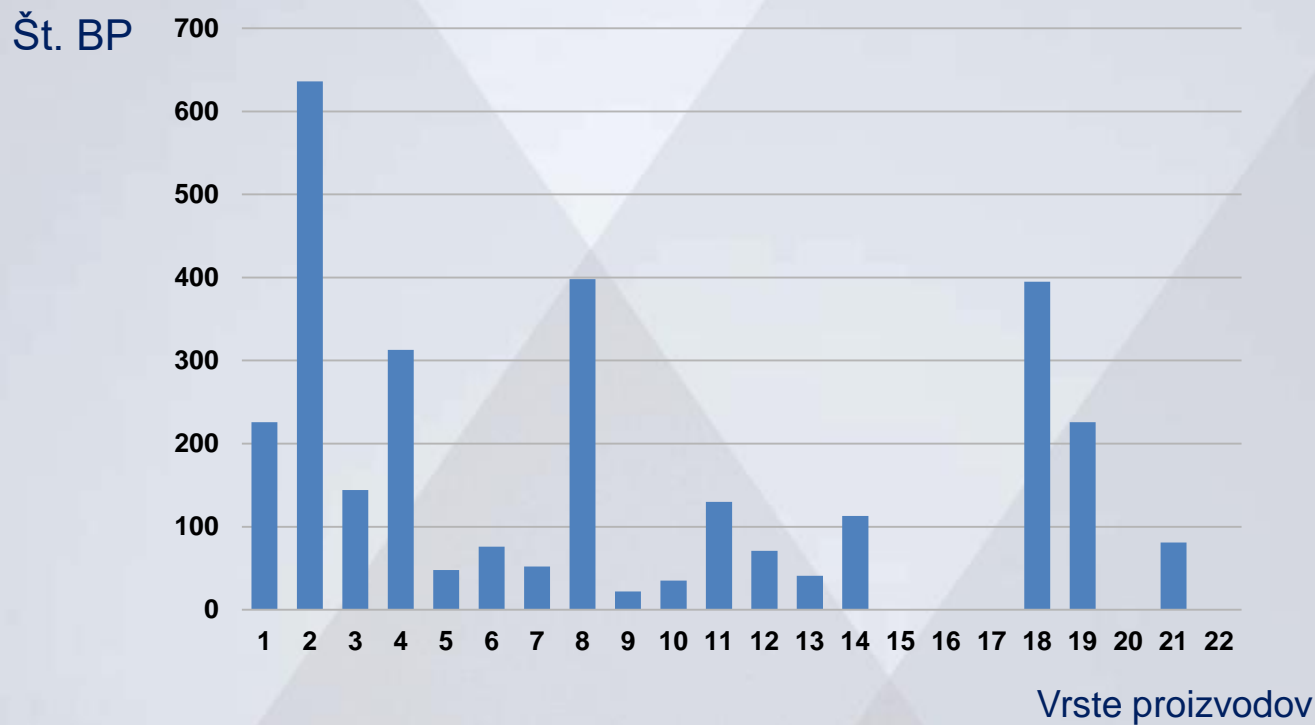
Leto

Na trgu so lahko dostopni le tisti proizvodi, ki so odobreni in vpisani v register biocidnih proizvodov (trenutno je odobrenih **2611 BP**)

http://www.uk.gov.si/si/delovna_podrocja/biocidni_proizvodi/register_biocidnih_proizvodov/

Dovoljeni biocidni proizvodi po vrstah uporab

Postopki odobritve biocidnih proizvodov

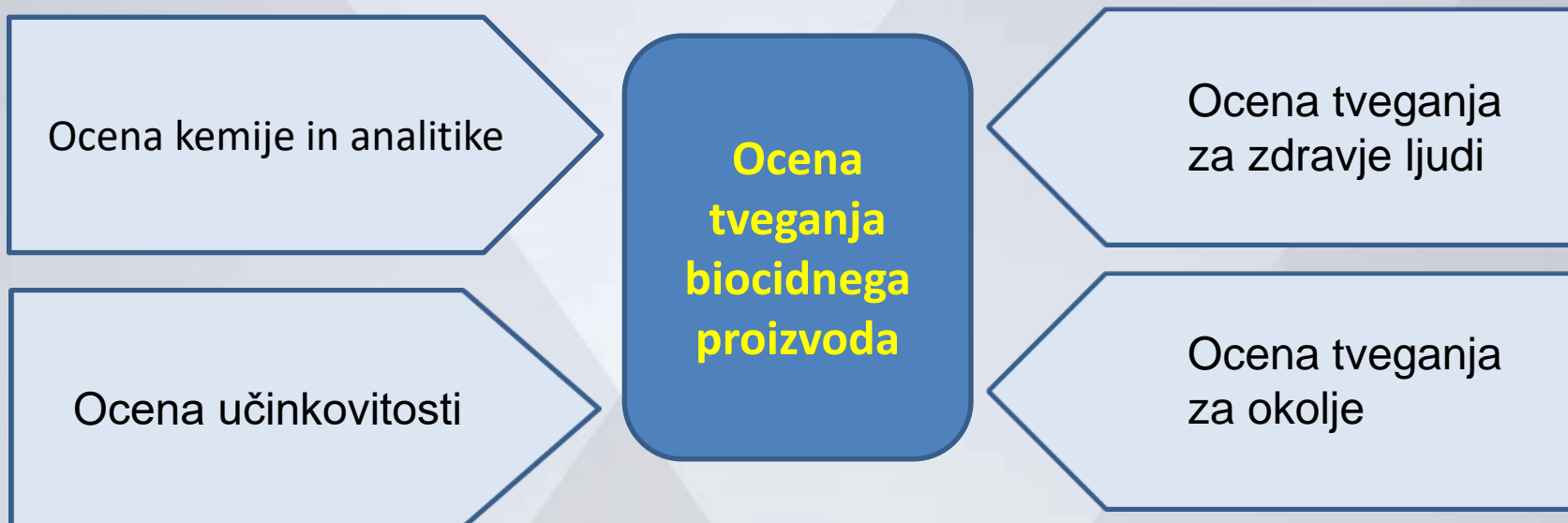
- Urad odobrava biocidne proizvode po različnih postopkih

- Trenutno je na EU nivoju ocenjenih 748 aktivnih snovi-kombinacij z vrstami proizvodov

Ocenjevanje tveganja biocidnih proizvodov

- Na osnovi ocen se določijo po potrebi ukrepi za zmanjšanje tveganja in **odobrijo le pozitivno ocenjene uporabe** za določenega uporabnika - **poklicni, splošni**
- Vsa relevantna informacija za uporabnika je sestavni del etikete.
- Splošnemu uporabniku načeloma pri uporabi BP ni treba uporabljati zaščitnih sredstev.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

URAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA KEMIKALIJE

E-pošta: gp-ursk.mz@gov.si

Telefon: 01 478-6051

Telefax: 01 478-6266

www.uk.gov.si

